

USNESENÍ

(anonymizovaný opis)

Vrchní soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedkyně senátu Mgr. Kateřiny Horákové a soudců Mgr. Ing. Davida Bokra a JUDr. Ondřeje Kubáta ve věci

navrhovatelky: [osobní údaje navrhovatelky]

bytem [adresa]

zastoupené Mgr. [jméno] [příjmení], advokátem

sídlem [adresa]

b) MUDr. [jméno] [příjmení], narozen [datum]

bytem [adresa]

zastoupené Mgr. [jméno] [příjmení], advokátem

sídlem [adresa]

za účasti:

1) [právnícká osoba], [IČO]

sídlem [adresa]

zastoupené JUDr. [jméno] [příjmení], advokátem

sídlem [adresa]

2) Mgr. [jméno] [příjmení], narozen [datum]

bytem [adresa]

o návrhu na jmenování jednatele společnosti, k odvolání navrhovatelky a) proti usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 25. února 2022, č. j. 49 Cm 9/2020-188,

takto:

Usnesení soudu se zrušuje a věc se vrací soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

1. Krajský soud v Hradci Králové v záhlaví uvedeným usnesením výrokem I. jmenoval jednatelem [právnícká osoba] s. r. o. (dále jen, „společnost“) Mgr. [jméno] [příjmení] na dobu, než bude řádně zvolen nový jednatel nebo než v řízení vedeném soudem prvního stupně pod sp. zn. 39 Cm 153/2016 bude pravomocně určeno, že usnesení valné hromady společnosti ze dne [datum] o odvolání navrhovatelky a) z funkce jednatelky, je neplatné nebo než v řízení vedeném soudem prvního stupně pod sp. zn. 34 Cm 28/2020 bude pravomocně určeno, že usnesení valné hromady společnosti ze dne [datum] o odvolání navrhovatele b) z funkce jednatele, je neplatné. Výrokem II. zamítl návrh na jmenování Ing. [jméno] [příjmení], narozeného [datum], bytem [adresa]. Výrokem III. zamítl návrh na jmenování procesního opatrovníka společnosti. Výrokem IV. žádnému z účastníků nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení.

2. Soud prvního stupně ve svém rozhodnutí předně konstatoval, že dané řízení, jehož předmětem je jmenování jednatele společnosti s ručením omezeným podle § 198 odst. 3 zákona č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích) /dále jen, „z. o. k.“ /, je řízením ve statusové věci právnické osoby podle § 2 písm. e) zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „z. ř. s.“), jež lze zahájit pouze na návrh. Účastenství se

v tomto řízení řídí § 6 odst. 1 z. ř. s. Návrh na jmenování jednatele společnosti podala navrhovatelka a) dne [datum], v němž navrhovala jednatelem společnosti jmenovat Ing. [jméno] [příjmení]. Navrhovatel b) podal návrh na jmenování jednatele společnosti dne [datum], jednatelem společnosti navrhl jmenovat Ing. [jméno] [příjmení]. Soud prvního stupně tento další návrh považoval za přistoupení do již zahájeného řízení k návrhu navrhovatelky a) /viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. listopadu 2018, sp. zn. 27 Cdo 1875/2018

3. Soud prvního stupně ve věci rozhodl v souladu s § 89 odst. 1 z. ř. s. bez nařízení jednání. Pro relevantnost zjištění potřebných pro posouzení dané věci vyšel z listin veřejně dostupných ve sbírce listin společnosti, z listin předložených účastníky (společenská smlouva, notářské zápisy osvědčující průběh valných hromad, kdy byli odvoláni navrhovatelé z funkce jednatelů, vyjádření zaměstnanců společnosti), z údajů zapsaných v obchodním rejstříku a z usnesení soudu prvního stupně ze dne 23. listopadu 2020, č. j. 39 Cm 153/2016-784, dle nichž:

- společnost má dva společníky – navrhovatelku a) a navrhovatele b), oba disponují s podílem představujícím 50 % na základním kapitálu společnosti;

- oba společníci (navrhovatelé) byli jednatelem společnosti; v současné době společnost nemá žádného jednatele;

- valná hromada společnosti dne [datum] odvolala navrhovatelku a) z funkce jednatelky společnosti; platnost tohoto usnesení valné hromady je přezkoumávána v řízení vedeném u soudu prvního stupně pod sp. zn. 39 Cm 153/2016, které nebylo dosud pravomocně skončeno;

- valná hromada společnosti dne [datum] odvolala navrhovatele b) z funkce jednatele společnosti; platnost tohoto usnesení valné hromady je přezkoumávána v řízení vedeném u soudu prvního stupně pod sp. zn. 34 Cm 28/2020, které nebylo dosud pravomocně skončeno;

- Mgr. [jméno] [příjmení] byl na základě pracovní smlouvy ze dne [datum] zařazen na pozici ředitele společnosti;

- Mgr. [jméno] [příjmení] souhlasil se svým případným jmenováním jednatelem společnosti;

- Ing. [jméno] [příjmení] (jak se podává z odůvodnění usnesení soudu prvního stupně ze dne 23. listopadu 2020, č. j. 39 Cm 153/2016-784, a vyjádření zaměstnanců společnosti) nevykonával funkci hmotněprávního opatrovníka, jímž byl jmenován, řádně. V rámci výkonu funkce nevystupoval samostatně, své povinnosti neplnil s nezbytnou loajalitou, pečlivostí a potřebnými znalostmi, nepřijímal opatření k zajištění řádného chodu společnosti. Nebyl nepodjatý, dle zaměstnanců společnosti se vůči nim choval nestandardně agresivně, vyhrožoval jim v případě nespokojenosti ukončením pracovního poměru.

4. Soud prvního stupně s odkazem na § 198 odst. 1, odst. 3 z. o. k. uzavřel, že společnost nemá obsazený statutární orgán, nemůže tudíž řádně plnit všechny své povinnosti a vykonávat svou podnikatelskou činnost, a tudíž je třeba jí jmenovat jednatele. [příjmení] vhodnou pro výkon této funkce shledal Mgr. [jméno] [příjmení], který je ve společnosti zaměstnán v řídicí funkci, popř. tuto funkci vykonával a je se stavem a fungováním společnosti náležitě obeznámen. Navrhovaného Ing. [jméno] [příjmení] za vhodnou osobu nepovažoval vzhledem k negativnímu hodnocení jeho osoby v řízení vedeném pod sp. zn. 39 Cm 153/2016.

5. Z uvedených důvodů soud prvního stupně podanému návrhu vyhověl a jednatelem společnosti jmenoval Mgr. [jméno] [příjmení]; návrh na jmenování Ing. [jméno] [příjmení] jednatelem společnosti pak zamítl. Rovněž zamítl návrh na jmenování procesního opatrovníka společnosti (§ 29 odst. 2 o. s. ř.), neboť společnost je v řízení zastoupena na základě plné moci udělené advokátovi JUDr. [jméno] [příjmení]. Výrok o nákladech řízení soud prvního stupně odůvodnil odkazem na ustanovení § 23 z. ř. s.

6. Proti usnesení soudu prvního stupně podala navrhovatelka a) včasné odvolání, navrhuje, aby odvolací soud napadené usnesení zrušil a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení.

7. Odvolatelka považuje rozhodnutí soudu prvního stupně za překvapivé, neboť o podání dalšího návrhu navrhovatelem b) nebyla vůbec vyrozuměna; o spojení věcí nebyla informována. Návrh jí nebyl doručen, neměla možnost se k němu vyjádřit, zejména pokud jde o osobu navrhovaného jednatele, když k navrhovanému Mgr. [jméno] [příjmení] má zásadní výhrady, které příkladmo blíže specifikuje.

8. Soudu prvního stupně rovněž vytýká, že nenařídil v dané věci jednání a neprovedl řádné dokazování; tímto postupem tak odvolatelku zkrátil na jejích procesních právech, odňal jí (i dalším účastníkům) možnost jednat před soudem a k věci se vyjádřit.

9. Navrhovatel b) má za to, že námitky odvolatelky jsou liché a nepřipadné, a proto navrhl usnesení soudu prvního stupně jako věcně správné potvrdit.

10. Navrhovatel b) se k jednotlivým odvolacím námitkám obsáhle vyjadřuje. Podání návrhu jeho osobou soud prvního stupně správně posoudil jako přistoupení do řízení zahájeného původním návrhem, tj. návrhem podaným navrhovatelkou a). O spojení věcí ke společnému řízení, ani o přibrání dalšího navrhovatele do řízení soud nerozhoduje, o všech návrzích se vede jedno (společné) řízení (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 2. září 2009, sp. zn. 29 Cdo 1202/2009, mutatis mutandis, dostupné na [webová adresa]).

11. Dle navrhovatele b) nebylo v dané věci třeba nařizovat jednání (§ 89 z. ř. s.), když veškeré skutkové okolnosti případu byly soudu prvního stupně známy z předložených listinných důkazů a z jeho úřední činnosti v souvislosti s rozhodováním dalších souvisejících sporů mezi účastníky tohoto řízení.

12. Rovněž se vyjadřuje k osobě soudem prvního stupně jmenovaného jednatele [příjmení] [jméno] [příjmení] a jeho vztahu ke společnosti a krokům, které ve prospěch společnosti provedl, popř. činí dále. Další jeho argumentace se týká Ing. [jméno] [příjmení], kterého do funkce jednatele společnosti navrhovala navrhovatelka a).

13. Navrhovatel b) poukazuje na skutečnost, že společnost nadále nemá obsazen statutární orgán. S ohledem na spory mezi společníky nelze předpokládat, že se tak stane. Usnesením soudu prvního stupně ze dne 22. července 2020, č. j. 39 Cm 153/2016-570, byla vyslovena neplatnost usnesení valné hromady společnosti ze dne [datum], jímž byla navrhovatelka a) odvolána z funkce jednatelky společnosti. K odvolání společnosti bylo uvedené rozhodnutí usnesením Vrchního soudu v Praze ze dne 2. května 2022, č. j. 14 Cmo 156/2021-1043, potvrzeno. V důsledku uvedených pravomocných rozhodnutí tudíž navrhovatelka a) nepřestala být jednatelkou společnosti, avšak dne [datum] rozhodnutím mimo valnou hromadu došlo opětovně k jejímu odvolání z funkce jednatelky pro porušování povinností při výkonu funkce. Společnost aktuálně nemá osobu, která by byla oprávněna za ni před soudem jednat, když navrhovatelka a) jakožto jednatelka vypověděla dne [datum] za společnost plnou moc udělenou právnímu zástupci JUDr. [jméno] [příjmení]. Poukázal rovněž na to, že u soudu prvního stupně je vedeno řízení o jmenování hmotněprávního opatrovníka společnosti pod sp. zn. 2 Nc 1107/2022, v němž byl společnosti pro řízení ustanoven procesním opatrovníkem advokát Mgr. [jméno] [příjmení].

14. Svou argumentaci navrhovatel b) podrobně rozvádí.

15. Soudem jmenovaný jednatel [příjmení] [jméno] [příjmení] se obsáhle vyjadřuje k výhradám odvolatelky směřujícím vůči jeho osobě, která považuje přinejmenším za zavádějící či přímo lživá.

16. Vrchní soud v Praze jako soud odvolací přezkoumal rozhodnutí soudu prvního stupně a postup jeho vydání předcházející, a dospěl k závěru, že rozhodnutí soudu prvního stupně z níže uvedených důvodů neobstojí.

17. Jak správně uvedl soud prvního stupně, řízení o jmenování chybějících členů statutárního orgánu soudem podle § 198 odst. 3 z. o. k. je řízením ve statusové věci právnické osoby dle § 85 písm. a) z. ř. s. a účastenství se řídí ustanovením § 6 odst. 1 z. ř. s. Účastníky řízení tak jsou oba navrhovatelé a společnost (bez ohledu na to, zda existuje osoba oprávněná za ni jednat nebo ji v řízení zastupovat), jakož i osoba, která má být jmenována jednatelem, ta však až ode dne rozhodnutí soudu o jeho jmenování.

18. Uvedené soudní řízení se primárně řídí §§ 3 až 30 a §§ 85 až 93 z. ř. s. Podle § 89 odst. 1 z. ř. s. je ve věcech uvedených v § 85 z. ř. s. třeba nařizovat jednání, provádí-li soud dokazování. Pro provádění důkazů se vzhledem k § 1 odst. 2 z. ř. s. uplatní § 122 odst. 1 o. s. ř., dle něhož lze dokazování provádět pouze při jednání, k němuž soud dle § 115 odst. 1 o. s. ř. předvolá účastníky řízení a podle § 123 o. s. ř. mají tito účastníci právo vyjádřit se k návrhům na důkazy a ke všem důkazům, které byly provedeny. Nutno dodat, že řízení o jmenování jednatele je řízením návrhovým (srov. § 198 odst. 3 z. o. k.). Nelze tudíž zahájit bez návrhu, a proto se soudem prvního stupně aplikované ustanovení § 23 z. ř. s. při řešení otázky náhrady nákladů řízení neuplatní. V takovém případě náhradu nákladů řízení ovládá zásada úspěchu ve věci, a je tudíž namístě postupovat podle § 142 o. s. ř. ve spojení s § 1 odst. 3 z. ř. s.

19. Z obsahu předloženého spisu se podává, že se navrhovatelka a) svým návrhem ze dne [datum] domáhá jmenování Ing. [jméno] [příjmení] jednatelem společnosti do doby, než bude v řízení vedeném pod sp. zn. 39 Cm 156/2016 pravomocně posouzena otázka platnosti usnesení valné hromady společnosti konané dne [datum], jímž byla navrhovatelka odvolána z funkce jednatelky společnosti. Alternativně se domáhá ustanovení Ing. [jméno] [příjmení] opatrovníkem společnosti na dobu, než bude řádně zvolen nový jednatel, nebo do doby pravomocného skončení řízení vedeného pod sp. zn. 39 Cm 156/2016. Navrhovatel b) svým návrhem ze dne [datum] domáhá jmenování Mgr. [jméno] [příjmení] jednatelem společnosti do doby, než bude řádně zvolen nový jednatel společnosti. Společnost nemá žádného jednatele, neboť oba její jednatelé byli ze své funkce odvoláni (návrh byl původně zapsán pod sp. zn. 49 Cm 26/2020).

20. V této souvislosti je třeba uvést, že soud prvního stupně nepochybil, považoval-li návrh navrhovatele b) za přistoupení do řízení zahájeného původním návrhem podaným navrhovatelkou a), aniž by činil další procesní kroky (srov. soudem prvního stupně uváděné usnesení Nejvyššího soudu ze dne 29. listopadu 2018, sp. zn. 27 Cdo 1875/2018, jakož i tam odkazované usnesení ze dne 2. září 2009, sp. zn. 29 Cdo 1202/2009). Avšak postup soudu prvního stupně, kdy návrhy na zahájení řízení doručil účastníkům řízení až spolu s odvoláním napadeným usnesením, není správný. Zde je třeba přisvědčit odvolatelce, že rozhodnutí soudu prvního stupně bylo překvapivé, když o návrhu podaném navrhovatelem b), jeho tvrzeních a argumentech a ani o osobě navrženého jednatele nebyla zpravena, neměla možnost se k němu vyjádřit.

21. V poměrech projednávané věci soud prvního stupně ve věci rozhodl, aniž nařídil jednání, byť prováděl dokazování. Z odůvodnění napadeného usnesení je zřejmé, že soud prvního stupně činil skutková zjištění z listin předložených oběma navrhovateli /zejména ze zápisů z valných hrad, na nichž došlo k odvolání navrhovatelky a), jakož i navrhovatele b) z funkce jednatele společnosti, prohlášení navrhovaných jednatelů, pracovní smlouvy uzavřené mezi společností a Mgr. [jméno] [příjmení], společenské smlouvy/ a společností (kritická vyjádření zaměstnanců společnosti k osobě Ing. [jméno] [příjmení]), jakož i z rozhodnutí soudu prvního stupně ze dne 23. listopadu 2020, č. j. 39 Cm 153/2016-784. Na základě těchto skutkových zjištění dovodil existenci důvodu pro postup soudu dle § 198 odst. 3 z. o. k., učinil výběr osoby jednatele a bez dalšího vydal přezkoumávané usnesení, aniž by účastníkům řízení poskytl prostor se k nastolené otázce dostatečně vyjádřit.

22. Tímto postupem soud odejmul účastníkům možnost jednat před soudem, upřel navrhovatelům právo se vyjádřit se k osobám, jež měly být jmenovány jednatelem společnosti,

případně navrhnout jinou vhodnou osobu, a vyjádřit se k provedeným důkazům, a tím zatížil řízení vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (§ 229 odst. 3 věta první o. s. ř.), a která nemohla být za odvolacího řízení odstraněna; došlo též k porušení práva účastníků na nestranný a spravedlivý soudní proces podle čl. 36 a násl. Listiny základních práv a svobod (§ 212a odst. 5 věta druhá o. s. ř.).

23. Vzhledem k výše uvedenému odvolací soud usnesení soudu prvního stupně zrušil dle § 219a odst. 1 písm. a) o. s. ř., včetně závislých výroků, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení v souladu s § 221 odst. 1 písm. a) o. s. ř.

24. Soud prvního stupně k projednání věci nařídí jednání; provede potřebné dokazování, účastníkům řízení umožní, aby se k provedeným důkazům vyjádřili, a na jeho základě znovu ve věci rozhodne, rovněž se vypořádá s argumentací obou navrhovatelů uváděnou v jejich podáních. Shledá-li soud prvního stupně postup dle § 198 odst. 3 z. o. k. vzhledem k výše uvedenému namíste, rozhodne o případném jmenování jednatele společnosti, přičemž je třeba zdůraznit, že soud není vázán návrhem ve vztahu ke konkrétní navržené osobě do funkce jednatele společnosti. Soud výběr vhodné osoby jednatele společnosti dle § 198 odst. 3 z. o. k. pečlivě zváží, a aniž by návrh na jmenování konkrétní osoby jednatelem společnosti zamítal, podle okolností každého konkrétního případu zvolí vhodnou osobu k výkonu dané funkce.

25. Soud prvního stupně nepomine, že v případě, že není-li tu v současné době osoba oprávněná za společnost jednat, resp. ji na základě udělené plné moci zastupovat, je zde důvod pro jmenování procesního opatrovníka společnosti pro dané řízení ve smyslu § 29 odst. 2 o. s. ř. ve spojení s § 1 odst. 2 z. ř. s .

26. Odvolací soud pouze pro úplnost, bez vlivu na další průběh daného řízení, dodává, že řízení o jmenování jednatele společnosti a řízení o jmenování hmotněprávního opatrovníka společnosti (vedené soudem prvního stupně pod sp. zn. 2 Nc 1107/2022) spolu úzce souvisí. Přičemž platí, že je-li souběžně s řízením o jmenování opatrovníka podle § 165 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb. občanského zákoníku (dále jen „o. z.“), vedeno řízení o jmenování chybějícího člena statutárního orgánu dle § 198 odst. 3 z. o. k., je zásadně vyloučeno, aby soud společnosti jmenoval opatrovníka podle § 165 odst. 1 o. z. předtím, než bude rozhodnuto ve věci jmenování člena statutárního orgánu. Vzhledem k uvedenému má odvolací soud za to, že bylo-li již řízení o jmenování jednatele společnosti dle § 198 odst. 3 z. o. k. zahájeno, je namíste obě řízení (tj. řízení o jmenování jednatele dle § 198 odst. 3 z. o. k. a řízení o ustanovení hmotněprávního opatrovníka dle § 165 odst. 1 o. z.) podle § 112 odst. 1 o. s. ř. spojit ke společnému řízení.

27. Odvolací soud dále považuje za nutné zdůraznit, že institut jmenování chybějících členů statutárního orgánu soudem, stejně jako jmenování opatrovníka neslouží k řešení sporů mezi společníky, nýbrž je nástrojem ochrany zájmů dotčené obchodní společnosti. Přitom platí, že jmenování jednatele soudem, jakožto zásah veřejné moci do vnitřních poměrů společnosti, je krajním opatřením (ultima ratio), k němuž je na místě přikročit pouze tehdy, nemůže-li se s nastalou situací vypořádat společnost sama (srov. závěry usnesení Nejvyššího soudu ze dne 25. listopadu 2015, sp. zn. 29 Cdo 4235/2013, jež se uplatní i v poměrech společnosti s ručením omezeným). Z povahy věci jde o opatření toliko dočasné povahy, které trvá po dobu, než bude valnou hromadou zvolen nový jednatel.

28. Odvolacímu soudu je z jeho úřední činnosti známa existence nepřekonatelných rozporů mezi společníky, tito nejsou schopni se na řešení vzniklé situace dohodnout, o čemž svědčí mj. i to, že společnost nemá jednatele Odvolací soud proto apeluje na oba společníky společnosti, aby překonali stávající bariéry a našli rozumné konsensuální uspořádání poměrů ve společnosti, aby odvrátili neutěšený stav společnosti a absenci statutárního orgánu, když krajním vyústěním nastalé situace může být i zrušení společnosti s likvidací a případné další množení soudních sporů.

29. Podle § 226 odst. 1 o. s. ř. je soud prvního stupně vázán právním názorem odvolacího soudu.
30. O náhradě nákladů odvolacího řízení bude rozhodnuto soudem prvního stupně dle § 224 odst. 3 o. s. ř.

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Praha 5. října 2022

Mgr. Kateřina Horáková
předsedkyně senátu